
I z lokality poškozené vykradači lze získat důležité informace

I z lokality poškozené vykradači lze získat důležité informace

Výzkum v lokalitě Jurta-Strojno, jež realizovali doktorandi Ústavu pro klasickou archeologii FF UK, začal v roce 2014.

Všechny dosavadní nálezy z této oblasti pocházejí z ilegálních výkopů zlodějí, kteří místo systematicky ničí. Z tohoto důvodu zde začal tříletý archeologický výzkum, od počátku definován jako záchranný, zaměřený na získání maximálního množství informací před kompletním zničením celého sídliště.

Archeologové se ve svých výzkumech zaměřili na římské venkovské osídlení, které bylo založeno začátkem 2. století v provincii Thrákie, v jihovýchodní části Balkánského poloostrova. Provincie Thrákie vznikla roku 45 za vlády císaře Claudia a nebyla nikdy provincií sousedící přímo s barbarikem – nehrozilo zde přímé nebezpečí vpádu nepřátelských kmenů. „V Thrákii se nenacházely žádné římské legie, setkáváme se zde proto zejména s venkovským osídlením, s takzvanými *villae rusticae* a vici, do kterých se často soustřeďovali veteráni římské armády se svými rodinami po ukončení vojenské služby a věnovali se zemědělství a různým řemeslům,“ popisuje Petra Tušlová z Ústavu pro klasickou archeologii.

V průběhu definovaného rozmezí tří let badatelé kombinovali destruktivní a nedestruktivní metody, ve kterých se zaměřili na prozkoumání architektury jednoho domu a na povrchovou prospekci reprezentativní části lokality. V této druhé části využili ve svůj prospěch práce zlodějí, kteří v podstatě vykopali sondy napříč celou lokalitou až na kulturní vrstvy a zanechali na povrchu vše, co nebylo zpeněžitelné. „Byla to převážně keramika, sklo, ale i kovy a v několika případech rovněž architektonické prvky. Jen pro ilustraci – ve čtvercích o straně deset metrů jsme vybírali až osm kilogramů keramiky a 180 kilogramů střešní krytiny. Mimo to jsme ale nacházeli i části terakotových lamp a figurek, opracovaných kostěných předmětů a množství rozmanitých železných nástrojů,“ vyjmenovává doktorandka Petra Tušlová.

Destruktivní část výzkumu odhalila kamenné základy západo-východně orientovaného domu o pěti místnostech s vnitřním dvorem na severu. Dům byl přibližně 25 metrů dlouhý, s místnostmi pět metrů širokými. Obvodová zeď dvoru měřila minimálně 7,5 metru. Stěny byly z hrázdného zdiva v kombinaci nepálených cihel a dřevěných trámů. V rámci mohutnosti základů, které sahají až 80 centimetrů pod povrch, lze předpokládat až dvě patra domu. Střecha byla pokryta lakónskými taškami. Čtyři z místností měly zřejmě obytný charakter, ta zbývající spíše užitkový, neboť měla štěrkovou podlahou se zapuštěnou terakotovou trubkou.

„Během povrchové prospekce jsme intenzivně prozkoumali dva a půl hektaru z celkové tříhektarové lokality. Podařilo se nám identifikovat místo zpracování skla a získali jsme důkazy o hutnění železné rudy přímo v lokalitě. Místa odhalené základy zdí byly analogické ke zkoumanému domu, tvořené z nasucho kladených kamenů. Pouze v severní části lokality jsme zaznamenali větší koncentraci honosnějších architektonických prvků nálezem mramorového bubnu sloupu a několika kusů hlavic dórského řádu,“ uvádí příklady nálezů doktorandka Barbora Weissová.

Velké množství thrácké, ručně vyráběné keramiky nalezené v lokalitě ukázalo na předchozí osídlení místa v pozdní době železné, díky importovaným předmětům získali archeologové důkazy o kontaktu a obchodu s egejskou oblastí i s Černomořím. Materiálové studie pomohly stanovit časové určení lokality, na které se nacházejí předměty datované až do pozdní antiky, což rozšířilo dataci na předřímské období a římské osídlení trvající od 2. do 5. až 6. století.

Nálezy několika řeckých nápisů i jednotlivých písmen abfabetu vyrytých na různých předmětech potvrdily jev charakteristický pro celou Thrákii. Ačkoli oficiálním jazykem provincie byla latina, obyvatelstvo si zachovalo v běžném životě silnou tradici užívání řečtiny.

Do výzkumu se během tří let zapojilo na 25 specialistů a studentů z různých institucí. Veškerý materiál z výzkumu byl mezi ně rozdělen, ač většinu nálezů dostali ke zpracování studenti Filozofické a Přírodovědecké fakulty UK. „Nyní připravujeme publikaci, kterou bychom rádi upozornili na to, že i z lokality poškozené vykradači lze získat množství zajímavých a důležitých informací vztahujícím se jak k charakteru a k dataci sídliště, tak i k lidem, kteří v něm žili,“ dodává Barbora Weissová.